

Abdûlfettâh Ra'ûf (1910-1963) Kimdir?

Makedonya'nın başşehri Üsküp'te doğdu. Asıl adı Abdûlfettah Raûf 'tur. Halk arasında daha çok Fettâh Efendi adıyla tanınmış, bazı makaleleriyle şahsî evrakında ise Fetah İshak veya Fetah İshakoviç imzasını kullanmıştır. Üsküplü Hacı İshak ailesine mensup, memleketin tanınmış şahsiyetlerinden biri olan babası Raûf Efendi onun iyi bir eğitim görmesi için elinden gelen gayreti sarfetti. İlk öğrenimini Üsküp'te muhtemelen Sırpça olarak yapan Abdûlfettah, daha sonra burada Atâullah Kurtiş (Ata Efendi) tarafından kurulan Meddah Medresesi'ne girdi. 1933 yılında düzenlenen ilk icâzet töreninde, her biri daha sonra Makedonya ve Kosova'da çeşitli hizmetler yapan arkadaşları Hâfız Necâti, Hâfız Şâban, Hâfız Sâdullah, İdris ve Mehmed efendilerle birlikte icâzet aldı.

Fettah Efendi, 1933-1938 yılları arasında Meddah Medresesi'nde kelâm ve akaid müderrisliği görevinde bulunduğu gibi Üsküp'teki çeşitli camilerde de fahrî vaizlik yaptı. Ramazan aylarında, hocası Atâ Efendi'nin doğum yeri olan Üsküp'ün Studeniçan köyünde vaaz ve irşad hizmetinde bulundu. 1938'de hocasının Ulemâ Meclisi (Ulema Medzlis u Skopliju) üyeliğine tayin edilmesi üzerine Meddah Medresesi'nin başmüderrisliğine getirildi; medrese kapatılınca kadar bu görevini sürdürdü ve burada birçok talebe yetiştirdi. 1944 yılında yapılan törende icâzet alan öğrencileri arasında Kemal Aruçi ve Türkiye'ye giderek İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü ile Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde uzun yıllar hocalık yapan Bekir Sadak da vardı. Hakkındaki bazı yazılarda zikredilen, 1944-1945 yıllarında Üsküp'teki şer'î mahkemede hâkimlik yaptığı ve Ulemâ Meclisi üyeliği görevini üstlendiği hususunda kesin bilgiye rastlanmamıştır. 1945'te Yugoslavya'ya komünist iktidarı hâkim olunca şer'î mahkemeler, çeşitli dinî müesseseler ve medreselerle birlikte Meddah Medresesi de kapatıldı. Fettah Efendi ve arkadaşları tutuklanıp mahkemelerde yargılandılar. düzmece bir iddianame ile rejim aleyhtârı, devlet haini ve savaş dönemi zengini olduğu iddiasıyla yedi yıl ağır hapis ve cebrî iş, üç yıl da siyaset yasağına mahkûm edildi (Birlik, s. 4). Cezaevinde iken taş kırmak üzere bir yıl Bosna-Hersek'teki Doboy (Doboj) kasabasına gönderildi. Cezaevinden çıktıktan sonra uzun süre devlet tarafından takip altına alındı, işsiz bırakıldı ve meşhur bir müderris olmasına rağmen müezzinlik yapmasına bile izin verilmedi (krş. Engüllü, Yedi İklim, IX/64, s. 22; Ardicı, s. 151). Hayatının son yıllarında Makedonya Arşivi'nde Makedonya'ya ait Osmanlı belgelerini tercüme etmek üzere uzman olarak görevlendirildi. 24 Nisan 1963'te Üsküp'te vefat etti. Şiirleri yaklaşık 60 yıldır farklı nedenlerden ötürü yayınlanamadı. Üsküp'te kurulan ve ismini Fettah Efendi Eğitim ve Düşünce Derneği olarak belirleyen kurumun araştırmaları ve katkılarıyla bulunmuş ve tekrar gün yüzüne yayınlanmaya başlanmıştır.

İDEFE Yayınları

Fettah Efendi Eğitim ve Düşünce Derneği - İDEFE | 06
Fettah Efendi Külliyyatı | 04

Vardar - Abdülfettah Rauf

Yayına Hazırlayanlar

Emre Aracı

Emrah Gökçe

Sevba Abdula

1. Basım, Üsküp 2022

ISBN 978-608-4944-08-9

İletişim Ajansı: Retina Pictures

Tasarımcı: Hafsa Sherifi Abdula

Kapak Resmi: Hattat Fatih Özkafa

Baskı Adeti: 500

Baskı-Cilt

MD Basım

Ajgraf Skopje, 1000

Çair, Üsküp / Kuzey Makedonya

© İDEFE Yayınları

Bütün yayın hakları saklıdır. Bilimsel araştırma ve tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

İDEFE Yayınları

Pushkarska No.01, Çair-Üsküp/Kuzey Makedonya

Tel: +38970728470

fettahefendi.com

İDEFE

Abdlfettah Rauf

Vardar

Klasikler

İDEFE Yayınları

Takdim

Tarih yapıcılarının, kahramanlar mı yoksa kurumlar mı olduğu kadim tartışma her daim gündemde olacaktır. Milletleri güçlü kılan ve tarih sahnesinden sildirmeyen en önemli özelliği öncü kahramanlarını ortaya çıkartabilmesidir. Geçmişin yeniden dönüşerek üretilmesinin en vazgeçilmez unsurları bu öncülerdir. Yaşadıkları çağın ötesinden toplumlarına bakabilen, değışim ve dönüşümleri en acı bir şekilde önceden hissedebilen ve anlamlandırabilen bu öncülerdir. Toplumuna, milletine, vatanına insani derinliğinin en yücelerinde dokunup nazar eden bu büyük ruhlar, insanlığın ortak değeri olan iyiliğın, doğruluğın ve güzelliğın sembolleridir. Abdülfettah Rauf (Fettah Efendi), İslam medeniyetinin Balkanlarda ortaya çıkardığı öncü kahraman halkasının sadece bir halkası fakat bu topraklardaki en yüce değeriğin sürekliliğine vurgu yapan, XX yy. en önemli öncülerinden birisidir.

Abdülfettah Rauf 'un 1911-1963 yılları arasında arkadaşlarıyla Üsküp merkezli Rumeli topraklarında verdiği mücadele, XX yy. Balkanlarını ve İslam coğrafyasını resmetme anlamında son derece değerlidir. Günümüz Balkan coğrafyasını geçmiş ile irtibatlandırılmasında Meddah Medresesi ve Abdülfettah Rauf önemli bir sürekliliğı ifa ediyor. İlmi derinliğı yanında şairliğiyle de bölgede büyük bir üne sahip olan Abdülfettah Rauf, yarım asırda birçok nedenden dolayı yayınlanamayan şiir külliyyatıyla da gündem- de olmuştur. 2016 yılında kurulan Fettah Efendi Eğitim ve Düşünce Derneğı'nin kuruluş amaçlarından bir tanesi de dağılmış ve kimlerde olduğı konusunda karmaşa olan bu şiirleri bulmak ve yayınlanmasını sağlamaktır.

Uzun bir süreç sonucunda şiir defterleri, yayınlanması için uğraşan fakat ömrü vefa etmeyen rahmetli Muhammed Aruçi'nin ailesinden ve Yasir İslami'den temin edilmiştir. Sürece olabildiğince Abdülfettah Rauf'un Türkiye'ye göç etmiş ailesi dahil edilmiş ve şiirlerinin yayınlanması konusunda kendilerinin rızası alınmıştır.

Bu eserin hazırlanmasında transkripsiyon, lügatler ve her bir aşamada mükerreren tashihler olmak üzere üç farklı merhale takip edildi. İlk olarak transkripsiyon aşamasında; Türkçe asıllı kelimeler, günümüz Türkçe'sine uygun bir şekilde transkripte edildi. Misalen; "idüb, eyleyüb, virmek" kelimeleri, "edip, eyleyip, vermek" olarak ifade edildi. Arapça ve Farsça asıllı kelimelerde ise; kelimenin vezni ve aslı imlâsına mutabık olacak şekilde bir transkript usûlü takip edildi. Bu usûl ile şiirlerdeki aruz ölçüsünü doğru bir şekilde yansıtmak ve son derece dakik ve veciz ifadelerden tezahür eden belagat unsurlarının izharı amaçlandı.

Bu doğrultuda; bahsi geçen kelimelerdeki ünlü seslerin telaffuzunda uzatma gerektiren yerler, o seslerin üzerine şapka işareti (^) konularak ifade edildi. Arapça ve Farsça kelimelerin orta veya sonlarında yer alan ayn (ع) veya hemze (ـ) harfleri ise kesme işareti (') konularak gösterildi. İkinci olarak; defalarca yapılan tashihlerden sonra tamamlanan transkripsiyon aşamasının akabinde, şiirlerdeki oldukça geniş kelime haznesi ile karşılaşan okuyucularımıza bir kolaylık teşkil etmek üzere, belli başlı kelimelerin sözlük anlamını ifade eden 'lügatler' hazırlanmaya başlandı.

Bu noktada, şiiirlerin içerisinde geçen bütün kelimelerin lgav manalarını kitabımıza dercetmek, hem yekn itibariyle fazlaca bir yer tutacağından hem de şiiirlerde ifade edilen mücerret / soyut manaya kendimizce bir elbise veya lafız giydirmek gibi olacağından, bu yola tevessül edilmedi. Bununla birlikte, şiiirlerin anlaşılmalarını kolaylaştıracak belli başı kelimelerin sözlük anlamları, her bir sayfanın alt kısmında küçük bir lgate ile ifade edildi.

Binin üzerinde şiiire sahip Abdlfettah Rauf kllyatı, peyderpey yayınlanacak şiiir kitaplarıyla kamuoyuyla paylaşılaı ifade edilmiştii. Ekim 2021 tarihinde ilk şiiir kitabı "Yine Vatan İçin" Şubat 2022 tarihinde ikinci kitabı "Zulmetten Nura", 24 Nisan 2022 tarihinde ise Fettah Efendi'nin 58. Ölüm Yıldönümü münasebetiyle üçüncü kitabı Garami Parçalar başığ etrafında yayınlanmıştı. Abdlfettah Rauf'un dördüncü şiiir kitabı "Vardar" ise yaşıadığı bölgeye dair hüsni ve tabi parçaları içermektedir, kendisine ait en iyi şiiirlerden biri olan Vardar şiiiri kitabın ismi olarak da tercih edilmiştii. Vardar şiiir kitabı iki bölümden oluşmaktadı: şiiirler ve beytler,gazeller, kıtalar. Osmanlı Türkçesi ile kaleme alınmış şiiirlerin transkripsiyonu, tashihi ve lgatlerin hazırlanması süreçlerinde gösterdikleri titiz çalışma ve ortaya koydukları emekten dolayı Emre Aracı'ya, Emrah Gökçe'ye, Zehra Abdula'ya ve Elif Ruřiti'ye teşekkür ederiz. Ayrıca kitabın kapağında karalamalarından birini kullanmamıza izin veren Fatih zkafa'ya da şükranlarımızı ifade ederiz.

Bununla birlikte İDEFE yayınlarımızın klasikler bölümünden dördüncü kitabın yayınlanması da bizler için büyük bir mutluluk vesilesidir. Her daim ifade ettiğimiz gibi, İDEFE Yayınları blgemizle ilgili araştırmaları, düşünce üretimini, bağımsız, nesnel, tarafsız bir yöntem süzgecinden geçen metinleri yayınlamay önceleyecek ve bunun mücadelesini verecektir.

Sevba Abdula

İçindekiler

Vardar.....	13
Dağların	22
Yeşil.....	23
Koçana'ın Bilaça'sına	24
Dikkat ü İbret.....	25
İstanbul.....	26
Ümmîd Cândır.....	39
Hüsrev-i Âzâdeyim.....	40
Hep Bir Acı Efgân!	41
Şürekâdan Hâfız Sa'dullâh ⁴ Efendi'ye!.....	42
Derd-i Derûnum	43
Allâh!.....	44
Dünyâ vü Hayât	45
Allâh Yeter	47
Fahriyye-i Mütecâsirâne	49
Bir Parça Gülümse!	50
Şark – Doğu	51
Resûl-i Ekrem Efendimiz'e	52
Vardar	53
Sis	55
Bu Yılın Bahârı	58
Hasret Ölecekler	60
Güneşli Fakat Soğuk Bir Günün Şi'ri	63
Bugün Bu da Benim İçin	64
Denir mi?	65
Tegazzûl	66
Fesûbhânallâh	68
Ne Umdun?	69
Kendi Kendime	70
Şekvâ-i Hayât	71
Feryâd-ı Gurbet.....	74

Hazân	75
Tasvîr-i Bahâr	77
İlkbahâr.....	85
İhtiyârlık Dırlanmaları	87
Bahâr	89
Nerez'de Vardar Karşısında Bahâr	90
Ölüm ve Makber	92
Sonbahâr.....	96
Dün ü Bugün Ben	97
Yağmurlu Bir Gün	99
Yaşanmış Kara Günlerin En İçli Bir Tasvîri	102
Allâh!.....	103
Kar Yağıyor!.....	104
Geçmişi Andım!	106
Hemşirem İçin.....	107
Regâ'ib Gecesi	109
Rebâb Ol!	111
Na't-ı Nebî.....	113
Ey Allâh'ın Habîbi!	114
Derd Söyletir.....	116
İhtiyâr	119
Baktım Cihâna	122
Ölüm Ardından Koşar	125
Na't-ı Resûl	127
Tatar Kardeşlerime	129
MehtâbaHitâb.....	132
مَا لَكُمْ لَا تَنْطِفُونَ	141
Kitâb-ı Hak	142
Bir Gecenin Elemi	147
İhtiyârlamış Şâ'ir	149
Îlâhî.....	157
Mevlid-i Nebî Münâsebetiyle.....	158
Beytler ve Gazeller	161-165
Kıt'alar.....	166-183

Vardar!

Hangi dağdan coşarsın dağı taşı aşarsın
Mecnûn gibi koşarsın diyâr diyâr taşarsın
Geldiğin hangi diyâr gittiğin hangi mezâr
Yoksa yorulmaz mısın suyu köpüklü Vardar

Hangi dağın kalbinden dökülen gözyaşısın
Benim de gözyaşımın mutlakâ yoldaşısın
Gizli gizli fısıldar seyr ü sevdâ başısın
Haykır benim derdimi suları sesli Vardar

Nice güzel meşcerin ayağını öpersin
Geçtiğin her tarafa serinlikler serpersin
Hayâlleri uçuran hakîkî bir şehpersin
Hayâlimin ma'kesi suları berrâk Vardar

Coşkun coşkun durmadan gece gündüz akarsın
Sana bakan bir şi're ipek kanat takarsın
Yanık türkülerinle âşıkları yakarsın
Mehtâbların ma'kesi renkli âhenkli Vardar

Pembe bulut mâ'i gök yeşil ağaç al şafak
Sana verir rengini ey güzel levha-i Hak
Kâ'inâtın aynası değil misin gel de bak
Ne rengindir manzarın suları parlak Vardar

Kim bilir kaç gözyaşı buhâr olup da uçmuş
Tesellisiz topraktan bulutlar zre gçmř
Kar u yağmur hâlinde sana derdini saçmış
Gzyaşına benzeyen suları temiz Vardar

Cennetler de ırmaksız güzel olmaz diyor Rab
Orman bâğçe ırmağı olmayınca hep harâb
Hayât senden alıyor çimen çiçekli türâb
Her hayâtın kaynağı suları feyyâz Vardar

Ovaları döřeyen yeşil ipek çimenler
Bâęçeleri bezeyen sümbüller yâsemînler
Gördüęüm hüsn adına ne varsa görünenler
Bütün senin eserin suları zengin Vardar

Hayâlini çizersin âlem-i menkûşların
Manzarını süzersin düzlerin yokuşların
Âhengini dinlersin kim bilir ne kuşların
Gözü kulağı kalbi şi'r ile dolu Vardar

Gece yıldız gün güneş fotoğrafı sendedir
Kâh pest ü tiz akarsın suların hânendedir
Haykırırsın tabî'î seslerin sâzendedir
Perîlerin gölgesi sende pek nâzendedir
Aşkîma ayna olmuş suları şirin Vardar

Kim bilir kaç gâzînin atı su içti senden
Kim bilir kaç şehîdin şafaklandın deminden
Geçmişin destânını dinlerim ben sesinden
Târîhimin ezeli nevâsı coşkun Vardar

Kalbimdeki hisleri sular gibi coşturdun
Senin gibi beni de dağda taşta coşturdun
Şu yaralı rûhumu öz kabından taşıtırdın
His dolu yürekleri suyu gıcıklar Vardar

Kim bilir kenârında kaç yiğit meclis kurdu
Uçan kuş akan sudan kendine emsâl sordu
Kılınçların aksinden üstünde şu'le vurdu
Kahramânlar uğrağı suları taşkın Vardar

Kim bilir kaç nâzenîn hsnne oldun mir'ât
Dört tarafa çağlardı sesinden şevk-i hayât
Bugün ise ne için böyle mahznsun heyhât
Asıl sâhiblerine suları ağlar Vardar

Senin asıl kaynağın başı dumanlı dağlar
İçinde bin sönmeyen âteşle gönül dağlar
Bulduğı bir mahrecden gözyaşı durmaz çağlar
Kim bilir kaç mâtemle suları çağlar Vardar

Kim bilir kaç gâzinin atı suyunla kandı
Kim bilir kaç şehîdin kanı ile allandı
Şu akan coşkun suyun al kanla şafaklandı
Târihimin ma'kesi suları engîn Vardar

Bir zamân çağlayışın zafer marşı okurdu
Cesûr sâhiblerine karşı karşı okurdu
Kaygısız çobanlara kayabaşı okurdu
Aşkî ismetle hem-dem âhengi şirin Vardar

Ezânların rûhuyla âhenginde çağlardın
Muhammed'in adını anar anar ağlardın
Geçmişlerin yâdını her nağmende saklardın
Nice ezânlar duymuş suları hassâs Vardar

Suyun gibi temizdir özünde yoktur riyâ
Temiz kalbinin aksi sathında yüzen ziyâ
Aşkının tercümânı bu gülbang-ı kibriyâ
Şırıl şırıl sesiyle Allâh'ı anar Vardar

Osmânlı orduları tûfân gibi akarken
Yıldırım'ın hızından yıldırımlar çıkarken
Kılıçların darbesi şimşekleri çakarken
Su değil aşk u îmân alevi saçan Vardar

Bir mmetin murâdı iki Murâd'ı gördün
Koca târîhi bölen Fâtih'lere yüz srdn
Bulutların renginden zafer taçları Ürdün
Pembe al lem'alarla suları süslü Vardar

Beş yüz yılın tulû'u beş yüz yılın gurbu
Tamâm beş asrı sayan kabâ'ili şu'bu
Bir mmetin târîhi bir milletin kulbu
Renginde âhenginde yaşıtan gerçek Vardar

Beş yüz yılın bahârı beş yüz yılın hazânı
Beş yüz yılın tekbîri beş yüz yılın ezânı
Beş asırlık sevdâyı beş asırlık ahzânı
Yâdında çağlar Vardar sesiyle ağılar Vardar

Ağaç çimen ay güneş sana rengini verdi
Parlak tulû'larıyla sarı mağribler serdi
Beş asırlık hâtırası üstüne kanat gerdi
Her nefhası bir târîh haykırıp akan Vardar

Şimdi lâkin çıldırmış gibi dağ taş a saldın
Nerde âşinâların yâd ellere mi kaldın
Güften besten yabancı yabancılara daldın
Su değil âteş akar yürekler yakan Vardar

Vefâlı ataların vefâsız evlâdları
Hicret diye kaçıyor şimdi geçti eski tadları
Beş yüz yılın târîhi battı batsın adları
Şimdi sana bakmıyor ağıyâra kalan Vardar

Yine kendi ağzınla mersiyeni okursun
Hicrân figânlarıyla âteş gömlek dokursun
Herkes kaçıp gidiyor kalmadı kim ne sorsun
Derdi derdime uygun kimsesiz garîb Vardar

Îmân nağmesi değil duyulan küfrân sesi
Bir de zâ'îrsiz kalan mezârların nâlesi
Şimdi feryâdında var bir nevha-i bîkesi
Bîkes figânlarıma figânı ma'kes Vardar

Tekbîri ufka çıkan ma'bedlerim boşaldı
Korkarım sarhoşlara safâ eyvânı kaldı
Şânlı yurdu bir alay denî ecnebî aldı
Çağlama yeter artık benimle ağla Vardar

Bir zamân tulû'ların elvâhına meşherdin
Mehtâb ile nücûmun ârâmına bisterdin
Işık yüzer şûh gezer bir nehr-i pür-şererdin
Şevk u behcet aynası suları şeffâf Vardar

Pembe sarı turuncu bulutların sergisi
Aşk u emel haykıran şarkıların dergisi
Bu güzellik bu şûhluk sana Hakk'ın vergisi
Aşkımın emelimin hem-demi dilber Vardar

Şimdi kan gibi kızıl mağriblerin alını
Bağrı yanık ümmîdsiz milletimin hâlini
Gözlerinden dökülen kanlı yaş eşkâlini
Gurûblarda resmeden suları dil-hûn Vardar

Kavmim gibi ummânda suları nâ-bûd olan
Akın akın kaçarak mechûl içine dalan
Bizim gibi nihâyet yurdunda garîb kalan
Kalbim gibi suları hicrânla inler Vardar

İnle durma derdini bu sonsuz derdime kat
Kalbden kopan âhları senin âhında yaşat
Gurbet ü hicrânla sen ben gibi ağla ağlat
Yerde yoksa atalar göklerde dinler Vardar

Ummânları çayları var gitsin dergâhına
Kalbimizin kalbinin sırrını ver âhına
Yalvaralım yalvarın o büyük Allâh'ına
Suları hazîn hazîn inleyen garîb Vardar

1 Kânûn-ı Sâni 1956